NAM THỨ MƯỜI HAI. SỐ THỨ 2136

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ BẢY 3 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Một tờ báo hàng ngày bằng chữ quốc ngữ	Người đọc đến nhà	Đặt tại tòa báo	Mua tại các hàng bán báo	Hanoi-Province	Nước ngoài	
Một năm.	6$00	6$90	6$80	6$30	6$60	12$00	
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	6.00
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30		3.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65		
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$13 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái sự-nghiệp của bậc thượng-lưu ta đối với xã-hội

X

Thử nửa xin nói về các cô trong tân-học-giới. Nước ta xưa kia chưa có trường học con gái; sự học của cảnh quần-thoa ta chỉ một là nhờ cái giáo-dục trong gia-đình là những nữ huấn, nữ-tắc mà có dì bác mẹ dạy truyền khẩu, bảo thuộc lòng, hai là nhờ cái giáo-dục của xã-hội là những đức hay nết tốt mà các bà, các mẹ trong làng xóm đã làm gương làm mẫu cho và những lời khen chê, quyền bình-phẩm mà dư-luận công-chúng đã đắt đường chỉ nẻo cho mà cũng đã đủ hun đúc nên được cái phụ-đức đoan-trang, gây dựng nên được cái phụ-công khôn khéo, nuôi nên được cái tính tốt nhân-từ bỏ thí, tập nên được cái thói tốt trọng nghĩa khinh tài; nay thử lần lại những tấm bia miệng trong các dân xã mà đọc hết một bồi thì thấy trong làng khuê-khổn nước nhà kể biết bao nhiêu người tảo-tần hàn gắn, một tay gánh vác giang-sơn nhà chồng, nuôi chồng đèn sách cho làm đến bậc ông công ông nghè, dạy dỗ con thơ cho thành đạt nên tay nên tấm, cha già mẹ yếu, ngon ngọt phụng thờ, trong họ ngoài làng, thuận hòa êm ấm; lại biết bao nhiêu người chăng may gặp phận hẩm duyên hôi, cung đàn nhỡ dịp, lênh-đênh góa-bụa, chiếc bách giữa dòng, mà cũng giữ được cái kiên-trinh nhẫn-nại, đắng cay ngậm quả bồ-hòn, thủy chung cho vẹn đạo tao-khang, sống thác cho trọn nguyên sơn hải, có người theo chồng mà tận trung báo quốc, có người giúp chồng mà đánh giặc lập công, có người kèm con chăm học nên danh, có người khuyên con dốc lòng thờ chúa, người thì xuất tiền trăm bạc nghìn mà làm phúc làm đức, người thì mở thóc bỏ lúa lắm mà cứu khỏ tuất bần, khiến cho cái phẩm cao hạnh qui của các đứng hiền-thê, từ-mẫu, liệt-nữ, nghĩa-phụ giống Lạc Hồng ta đã có một cái đặc-sắc vẻ-vang với người trong thế-giới. Nay các cô trong tân-học-giới nước ta thì lại gặp được thời may số tốt, không phải bó buộc ở trong một cái khu-vũ hẹp-hòi buồng-the bếp-nước mà đã được cùng với khách mày râu thi tài đua giỏi ở trong trường văn-mặc bút nghiên; ngoài những sự giáo-dục tổ truyền qui báu như đã kể trên kia lại thêm được hưởng-thụ những cái học-thức tối tân đời nay là những cái hay, cái khôn mà bạn gái mình bên các nước Thái-tây họ đã nhờ đó mà tạo thành cái tư-cách anh-thư, lừng-lẫy cái tiếng-tăm nữ-kiệt; trong một bọn « quần sõi » với nhau dương kể thì cặm-cụi về dâu gai cửi sợi, kể thì chui rúc về cuộc bẩm cày sâu, kể thì tức bực về thêu mướn may thuê, kể thì bôn ba về buôn thúng bán mẹt, mà mình được cái vinh-hạnh cũng viết văn, cũng xem sách, cũng chánh-hoàn một cái ghế ngồi trong công-sở, cũng chễm-chệ một cái bàn giấy trong nhà trường, tự con mắt người mình mà so sánh cái bậc thang cao thấp trong một cái xã-hội nhân-tài còn hiếm-hoi, trí-thức chưa phổ cập này thì cái địa-vị các cô trong xã hội ta đương lúc bây giờ cũng có thể tôn lên được là một bậc «Nữ thượng-lưu» trong một nửa số quốc-dân ta là số dân bà con gái vậy.

Nếu cái hạng người « Nữ thượng-lưu » đó mà thật có đủ cái tư-cách thượng-lưu hoàn-toàn xứng đáng thì tất là về cái giáo dục cũ đã không hề nhãng bỏ, mà về cái giáo-dục mới lại không đến sai lầm, cái công cần đức kiệm của các bà các mẹ ta trước đã dập mẫu in khuôn, mà cái học-thuật tư-tưởng của các nước Âu Mỹ bây giờ cũng thâu hút nhuy, càng nghe biết nhiều thì đức hạnh càng thêm tăng tiến, càng giao-tế rộng thì phẩm cách càng thấy cao sang; không nói đến những chuyện là-lơ ong bướm, cười-cợt gió trăng, ngỏ liều tường hoa, trong dâu trên bộc, mượn cái tiếng « ái-tình » mà lòng chim dạ cá, viện cái thuyết « bình đẳng » mà tai ngược lăng-loàn, khoác bộ cánh «văn-minh» mà khinh miệt cả bà cả mẹ, núp bóng cờ « độc lập » mà chối-kệ cả chồng cả con, tự-do mà đến tối nào cũng truyện đêm thả rong, tới đâu cũng quán bài lá bạc, duy-tân mà đến cả ngày chỉ những đồi son điểm phấn, ra đường muốn những quàng cổ khoác tay; triết-lý mà chỉ lờ-mờ được hai chủ-nghĩa : có tiền thì chủ-nghĩa «khoái-lạc», không tiền thì chủ-nghĩa « chán đời»; văn-học thì chỉ tập tọng được vài bức thư, nay gửi thư cho công-tử-bột này, mai phúc thư cho tình-nhân phượu khác; những chuyện xấu-xa bỉ-ổi, dại-dột ươn hèn như thế, không khi nào chịu để cho mọc mầm nảy rễ, bồi cái vết dơ cho nữ-học, mà điểm-nhục cả cái lịch sử đàn-bà cõ nước Nam đi; mà thường mình tự sách-lệ mình, đã đặt mình vào trong tân-học-giới rồi thì mình trách vọng cho mình phải làm sao cho đáng giá cái tên tân-học, chẳng những lo cho có cái đức hạnh, tài-năng, hơn được công-nghiệp dâm-đang hơn những kẻ thất học trong bọn « quần sõi » mình, mà giúp chồng giúp con lại giỏi-giang thao-lược hơn, tiết hạnh lại tinh thục hơn, ăn ở lại hiền hậu hơn các bà các mẹ mình thuở trước, cũng tạo thành được cái tư-cách anh-thư, cũng lừng-lẫy được cái tiếng-tăm nữ-kiệt như bạn gái mình bên các nước Thái-tây; học đó không phải là chỉ có một cái mục-đích thiển-cận kiếm lấy cái tiền phấn sáp mỗi tháng đôi ba chục đồng bạc lương dâu; học đo không phải chỉ để mà đăng một cái quảng cáo « rao người » nết mặt cho nhoáng, bộ cảnh cho nền, khóe thu-thủy đưa tình cho sắc-sảo, tiếng oanh vàng chào khách cho có duyên, ngày ngày đi diện khắp phố cùng nơi, vớ được một quan tham, quan đốc hay thứ nhất là một quan lớn nào còn trẻ tuổi, hậu tuyển kỳ bổ nào có tiền lương lớn, có bổng lễ nhiều, lúc nào hầu-bao cũng nặng, có tiền cho ta sải phì bảnh bao là mãn nguyện đâu; học đó là để tu luyện cái nhân-cách của mình chao dồi cái đạo-đức cũ, mở-mang cái tri-thức mới của mình, để rồi mà quản-lý một cái kỹ-nghệ gì, khai-trương một cái thương-nghiệp gì, tổ-chức một cái công-cuộc từ-thiện gì, chủ-trì một cái sự-nghiệp công-ích gì, dụng nên dừng trụ cho chị em bạn gái nước mình không được hưởng-cái giáo-dục hoàn-bị như mình mà dương ngong-ngóng trong mong chắc-cạy cả vào mình kia, nói lấy cái gương tốt các bậc nữ-hào bên Âu Mỹ; không cứ mà thì dừng đầu một lớp học mà lấy thân giáo ngôn giáo chân đất sẵn dưỡng cho tròn mọ vuông con, thì cái sự-nghiệp của các nhà « nữ thượng-lưu » ta không phải là không có phúc lợi lớn-lao cho xã-hội vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 2 Mai 1924

Hội-đồng các quan thượng-thư

Sáng hôm nay hội-đồng các quan thượng-thư ấn định các phương-sách về sự thực-hành việc thanh-giảm phí tổn.

Việc nước Thổ

Ở nước Thổ có tin rằng một toán giặc với hình vệ-binh ở Syrie hai bên có việc xung đột với nhau, ở miền gần đường cương-giới nước Thổ, làm cho lính Thổ và lính Pháp đánh nhau. Tin ấy là tin đồn sai. Kỳ thực là tàu bay Pháp đánh đuổi một bọn giặc tụ họp ở địa-hạt Syrie.

Việc nước Đức

M. Stresemann xét các tờ trình của các nhà giám-định có nói : các tờ trình của các nhà giám-định mà thực hành thì rất là nặng nề cho nước Đức. Nhưng nước Đức sẽ chỉnh đốn lại cái tình hình ngày nay. Các nhà giám-định không nói gì đến việc trù bình vì cái vấn-đề ấy ở ngoài cái quyền chức của các nhà giám-định, song xem các tờ trình của các nhà ấy, thì hiểu ý các nhà ấy muốn nói rằng nếu nước Đức bị trù bình, thì nền kinh-tế và cái tín lực không sao khôi phục được.

Cái ý kiến của M. Stresmann về việc ấy, và cái ý kiến của các nhà giám-định Hoa-kỳ thuật lại hôm trước thực là khác nhau vậy.

Anh với Bỉ

Nay mai MM. Theunis và Hymans sẽ hội-nghị với M. Macdonald về cái vấn-đề nước Nga, nước Bỉ cũng sắp sửa lập lại cuộc giao-dịch với nước Nga.

Bordeaux, ngày 3 Mai 1924

Nước Ethiopie với nước Pháp

Nay mai nhiếp-chính-vương nước Ethiopie sẽ đến nước Pháp để cảm tạ nước Pháp về việc tán-trợ cho nước ấy được vào hội Vạn-quốc.

Hoa-kỳ với đảo Cuba

Có lẽ Hoa-kỳ sẽ can-thiệp vào việc đảo Cuba để dẹp việc loạn ở đấy.

Cavite, ngày 3 Mai 1924

Một cái nạn tàu bay

Tin San Deco. — Tàu bay của trung-úy Musk cưỡi rơi xuống đất, trung-uy chết ngay.

Hỏa-tai ở Cao-lỵ

Tin Seoul. — Một cái nhà in và một nhà máy thuốc lá bị cháy. Tổn hại mất hai triệu viên.

Một cuộc đấu võ

Tin New York. — Ngày 31 Mai này Carpentier và Gibbons sẽ đấu võ với nhau một cuộc mười keo.

Cuộc bay vòng thế-giới

Tin Cordova. — Mưa tuyết dữ dội, thiếu-tá Martin phải nghỉ không bay đến Dutch Harbour được.

Tin Trung-hoa

Ngày 24 Avril 1924

Việc Trung-Nga giao thiệp

Các viên chức phái-bộ Nga ý-kiến không hợp nhau, tranh luận rất là kịch-liệt, nhiều người xin từ chức về nước.

Quách-bộ-Doanh xướng nghị xin chánh-phủ Trung-hoa yên-cầu chánh-phủ Nga đòi ủy-viên Nga về, và sai đại-biểu khác sang thay để thỏa định việc Trung-Nga giao-thiệp.

Tào-Côn sai người sang Hồ-bắc

Tiêu diệu-Nam đánh giây thép về Bắc-kinh rằng mình bị cảm nặng, chưa có thể coi việc ngay được, xin từ chức kiêm Hồ-bắc tỉnh trưởng. Tào-Côn sai người sang Hồ-bắc hỏi thăm và khuyên Tiêu đừng từ chức.

Vương-khắc-Mẫn với Tôn-bảo-Kỳ

Vương-khắc-Mẫn đối với nghị-viện nội-các có tuyên-ngôn rằng nếu tài-chánh có phương-pháp trù liệu được, thì mình cũng không phải từ chức. Ngô dục-Lân cũng đã nói rõ rằng mình xin hết sức giúp Vương; nhưng vì Tôn-bảo Kỳ ứng đáp hàm hồ, cho nên Vương mới quyết ý từ chức, xem thế thì biết Vương với Tôn vẫn có lòng khuynh loát nhau.

Ngô-bội-Phu và Tiêu-diệu-Nam cử Viên-tổ-Minh

Có tin đồn rằng Ngô-bội-Phu và Tiêu diệu-Nam sai đại-biểu đi lại bàn bạc với nhau, định cử Viên-tổ Minh làm tuần-duyệt-sứ Tứ-xuyên và Kiềm-châu.

Tào-Côn triệu Vương-thừa-Mân về Bắc-kinh

Vương-thừa-Mân từ lúc bãi chức độ nhị thập tam sư trưởng, có ý buồn rầu oán vọng, Tào-Côn lấy rằng Vương là một người rất có quan-hệ đến thời-cục Trực-lệ, cho nên đánh giây thép triệu Vương về Bắc-kinh để yên ủi.

Việc tỉnh Hồ-nam

Nghị-viện tỉnh Cát-làm đánh giây thép về Bắc-kinh tỏ ý kiến cùng với Ngô-bội-Phu, dùng binh lực đối đãi với tỉnh Hồ-nam.

Tiêu-diệu-Nam với Triệu-hằng-Địch

Tiêu-diệu-Nam đánh giây thép giục Triệu-hằng-Địch giải-tán quốc-hội và tuyên-bố rõ rằng việc qui-phục chánh-phủ Bắc-kinh, và lại sai Trần gia-Mô (nhị thập ngũ sư trưởng) sang Trường-sa giục Triệu làm theo lời ấy.

Tin Quảng-đông

Tôn-Văn tiếp giây thép của Lý tế-Thâm nói rằng Lâm-tuấn-Đình tỉnh bình khả nghi, khai quân sự đại hội để bàn định phương pháp xử trí.

Tin Đông giang

Thân-báo-Phiên tuyên ngôn phản kháng Trần quỳnh-Minh rồi đem quân đội sang vây đánh Cao-châu.

Liên-quân lấy được Huệ-dương

Liên-quân thắng trận ở Bắc-la, Long-môn và Chương-mộc-đầu, lấy được lương thực khí giới nhiều lắm; nghe đâu ngày 16 avril liên-quân đã lấy được Huệ-dương.

Tự do diễn đàn

Trả lời bài « Mấy lời bàn góp về sự dịch hai chữ agent technique »

Bản quán tiếp được bài này, có bỏ đi một câu không quan hệ đến việc nghị-luận, còn xin cứ nguyên văn đăng báo.

Tôi xem số báo 2131, ngày 28 avril 1924 về mục Tự-do diễn đàn thấy ông Ng tấi-Đạt nói có nhiều điều nông nổi.

Ông nói : « Chức *commis* và chức *agent technique* bảo rằng hai chức ấy cũng ở Cao-đẳng mà ra cả, thì giá trị cũng ngang nhau, chẳng là lắm ru ! Hai chức ấy, tuy rằng cũng ở Cao-đẳng mà ra thật, nhưng mà một đằng học luật lệ về đằng giấy má để làm việc các công sở, và một đằng học về đường tính toán để đi đo lường đất cát; tôi thiết tưởng hai đằng có khác nhau...»

Thế ra, theo ý ông, giá trị khác nhau là vì một đằng học luật lệ về đường giấy má, và một đằng học tính toán để đi đo lường, nhưng chính ông có biết chương trình, học thức hai ban ấy ra sao không, và cách tuyển học sinh vào các ban Cao-đẳng thế nào? Xem như ý ông bình như Công-chính Cao-đẳng học sinh chỉ học có tính toán, đo lường mà thôi, ngoại ra không còn học gì nữa. Giá ông chịu xem xét kỹ, thì ông cũng biết ngạch *agent technique* » không phải là chỉ học « tính toán để đi đo lường » mà thôi, cũng có khi kiêm việc giấy má như các viên thông-tá chú sự, lại lắm khi kiêm cả việc công-chính một tỉnh hay một hạt.

Như thế thì chúng tôi thiết tưởng lời nói trong báo *T. B. T. V.* hai chức *commis* và *agent technique* ở Cao-đẳng mà ra cả, thì giá trị cũng ngang nhau là lẽ tự nhiên và cũng không lấy gì làm quá đáng vậy.

Còn như ông Nguyễn-tất-Đạt so bì ngạch *secrétaire* và ngạch *dessinateur* bảo rằng *dessinateur* chỉ biết vẽ mà thôi, thật ông là người trông người nửa con mắt, vì ông bảo « *dessinateur* thì thế nào được » thế mà người ta cũng thi lẫn với *secrétaire* đấy, chỉ khác là *dessinateur* thì làm bài « vẽ » mà *secrétaire* thì làm bài « luận », còn như âm tả, tính toán, chữ nghĩa, vân vân, cũng một bài cả.

Về ý sở cầu của ông, muốn xin quan trên cho ngạch nào đi ngạch ấy thì là thừa, vì sự đó có đã lâu lắm rồi.

. . . . . .

Vì chúng tôi xem trong bài ông Ng-tất-Đạt có lắm điều hàm hồ cho nên có vài lời nhờ qui-báo làm ơn đăng cho, còn như sự dịch hai tiếng « *agent technique* » thì chúng tôi vẫn trông mong ở hà-nội chư-quân-tử tìm giúp cho thì chúng tôi cảm tạ vô cùng.

Tạ-văn-Tiếp
Agent technique des Travaux Publics
(Service Hydraulique)

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Ông Tôn-thất Quán có gởi cho bản quán mấy bức thư sau này của ông trao đổi với ông Vũ-đình-Long để bàn bạc về việc định nghĩa hai tiếng « lục » và « xanh ». Ông tỏ ý muốn đăng báo để chất chính cùng dư-luận. Hai ông vốn là bạn đồng chí của bản quán mà những sự bàn bạc như thế này lại là những việc rất có ích cho quốc-văn, vậy bản quán vui lòng đăng báo để độ giả nhàn lãm.

Tourane, ngày 5 Mars 1924.

Kính thưa ông Vũ-đình-Long,
Sở Học-chính Bắc-kỳ
Hà-nội

Thưa ngài,

Tôi viết thư này hầu ngài, theo lẽ thực là đường đột, vì tôi chưa được cái hân hạnh thừa tiếp ngài bao giờ, mà nay tự nhiên dám quấy nhiễu người trưởng giả; nhưng tôi thiết tưởng, vẫn đinh ninh chắc rằng đây là vì lẽ công ích, thì ngài cũng sẵn lòng tha lỗi cho; vậy tôi xin thưa ngài dặng rõ.

Số là tôi được xem bài « Khảo về lối thấy-họa » của ngài đăng trong tạp chí *Nam-phong*, có thấy thiếu một sắc ; sắc ấy, chẳng hay ngoài qui-ký ta nghe ra thế nào, chứ như ở trong xứ chúng tôi, nghĩa là về mạn Bường trong này, thì phàm bao nhiêu người đã biết ngụ ý đến cái cảnh sắc của tạo-hóa, cũng đều chú-ý vào cái sắc mà chúng tôi kêu rằng « thiếu » đó vậy; sắc ấy là sắc « lục » chính chữ Pháp là « Vert »; tức là cái màu pha « xanh » với « vàng » mà thành ra.

Cái « sắc lục » ấy trong xứ chúng tôi lấy làm phân biệt với « sắc xanh » lắm, mà tuổi nhất là về nghề vẽ, nghề nhuộm, nghề sơn, nghề may, nghề thêu, cùng là cách phục sức, cách trần thiết, thảy thảy đều lấy làm quan trọng về sự phân biệt ấy cả. Cũng nói qua cho xa, hiện trong các thứ thuốc nhuộm, có một thứ gọi là « phẩm lục » để nhuộm lục, còn một thứ nữa « phẩm thanh », để nhuộm xanh.

Hai sắc lục và xanh không sao lẫn lộn được. Cứ như trong xứ chúng tôi thì ai nấy đều cho cái sự cắt nghĩa « *vert* là *xanh* » và « *bleu* là *lơ* » đó rất hại cho tiếng nói Nam-Việt ta.

Và cái mối « *lơ* » đó, chúng tôi lại cho là một tiếng « dư-dụng », vì chúng tôi cắt nghĩa :

« *Bleu* là *xanh* » mà « *vert* là *lục* », nên chúng tôi cho sự đó là phi thường lắm.

Vậy xin ngài nghĩ lại xem làm thế nào cho được thập toàn, thì chúng tôi thực có lòng hy vọng.

Mấy lời chân thành bộc bạch, xin ngài biết cho.

Nay kính thơ
Ký tên : Tôn-thất Quán
(xe lửa Tourane)

Hà-đông, ngày 15 Mars 1924

Thưa ngài,

Tôi đã tiếp được thư của ngài, ngài có lòng tốt chỉ bảo cho rằng bài « Khảo về thấy-họa » của tôi thiếu một sắc là sắc *lục* (vert) và thừa một tiếng là tiếng *lơ* (bleu), vì tiếng nước ta đã sẵn có chữ *xanh* chỉ màu bleu rồi.

Tôi xin hết lòng cảm ơn ngài và thưa ngay ngài rõ cho rằng : bài của tôi vốn không thiếu mà cũng không thừa, duy có chữ *xanh* trong ta hiểu một khác, mà ngoài Bắc chúng tôi hiểu một khác, nên ngài tưởng lầm như vậy.

Xanh ngoài Bắc chúng tôi là màu *vert* tức là màu *bleu* pha với màu *jaune* mà nên. Tiếng *lục* chúng tôi cũng hiểu là *xanh*, nhưng ít dùng.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Còn mùi *bleu* chúng tôi gọi là *mùi da trời*, *mùi thiên-thanh* hoặc là *mùi lơ* vậy.

Có một tiếng *xanh* mà hai nơi hiểu khác hẳn nhau như thế thực cũng là một sự lạ.

Nhưng cũng may có sự hiểu khác ấy, tôi mới được cái hân hạnh làm quen cùng ngài, cũng là một sự tình cờ vậy.

Nay kính

Ký tên : Vũ-đình-Long

Giáo-học trường Pháp-Việt Hà-đông

Tourane, ngày 29 Mars 1924

Kính thưa ông Vũ-đình-Long giáo học Hà-đông

Thưa ngài,

Tiếp bức thư ngài ngày 15 mars 1924, đáp lại thư tôi ngày 5 mars 1924, nói về sự phân biệt sắc « lục » với sắc « xanh », mới hay rằng đã phá được một cái nghi ngữa khá lớn, mà nguyên lai chỉ bởi cớ hiểu khác nhau của hai xứ, hóa cho nên tôi tưởng lầm như thế đó thôi ; vậy tôi xin đa tạ ngài sẵn lòng chỉ giáo.

Nhưng nếu quả thực như thế, thì tôi lại lấy làm rất buồn và rất tiếc ; vì rằng hai sắc phân biệt, rõ ràng, chắc chắn, mà chung qui phải đến đành chịu không sao nhất định được, thế thì chẳng cũng là thiệt thòi cho tiếng nói của ta sau này lắm ru?

Và chẳng ngài đã làm ra một quyển sách dạy về nghề vẽ thì lại càng phải phân biệt các sắc cho thật đúng, thật đủ, có lẽ nào « Xanh » là « Vert », mà « Lục », sao lại hiểu là « Xanh » được.

Ý tôi muốn đem hai sắc ấy trình bày cùng hội-đồng Điều-tra về việc làm tự điển Việt-Nam, để nhờ hội-đồng phán đoán cho minh bạch, chẳng hay tôn ý thế nào; nếu được ngài sẽ biểu-đồng-tình cùng tôi, thì tôi xin đem mấy bức thư này công bố lên báo chương mong nhờ dư-luận của quốc-dân bàn thêm cho xác đáng.

Nay kính

Ký tên : Tôn-thất-Quán

Sơn-la, ngày 14 avril 1924

Ông Tôn-thất-Quán,

(Tourane)

Thưa ngài,

Tôi vừa lên đến Sơn-la thì tiếp được thư ngài ; vội vàng trả lời ngay kẻo ngài mong đợi.

Trong thư ngài có ý muốn tỏ bày cùng hội-đồng làm tự-điển Việt-Nam về sự lầm lẫn của hai sắc ấy, cùng là đăng mấy bức thư của ngài cùng tôi lên báo chương để cầu dư-luận, cái ý ấy cũng hay lắm, xin ngài cứ tùy tiện mà làm.

Tôi mới lên trông nom trường tỉnh Sơn-la, công việc nhiều lắm, không thể bẩu chuyện ngài lâu được, xin ngài lượng xét.

Nay kính

Ký tên : Vũ-đình-Long

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 34 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Chủ-nhật, 4 Mai 1924

2e D. après Pâques

Âm-lịch

Mồng 1 tháng tư, năm Giáp-tí

Ngày Qui mùi

Hành Mộc, Sao Mão, Trực Bình.

KỴ : Tử-tụng, Phục-dược.

Chư sự bất nghi

Ngày kia :

Dương-lịch

Thứ hai, 5 Mai 1924

S. Pie Papes

Âm-lịch

Mồng 2 tháng tư năm Giáp-tí

Ngày Giáp-thân

Hành Thủy, Sao Tất, Trực Bình.

KỴ : Khai sương, Ẩn-sáng.

Chư sự bất nghi

Giá bạc. — Kể từ ngày 3 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 05

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 3 Mai 1924* 3 %. 54,20. — 3 % Thứ hoãn vốn đến 66, — 4 %. 1917 57 90. — 4,5 % 1918 57. — 5 %. 1915-1916 69 10 — 5 %. 1920 85. — 6 %. 1920 85.95.

Tin tàu. — Tàu *Chili* khởi-hành ở Marseille, ngày 1er Mai để đi Hải-phòng.

Ngày kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc. — Chương trình ngày kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc nay đã định như sau này :

Sáng đại bác. — Ba hồi đại bác, mỗi hồi 21 phát, sẽ bắn tại đường đê bờ sông, cứ mỗi phút hai phát, định vào thứ bảy 10 Mai, hồi 18 giờ và ngày chủ nhật 6 giờ và 18 giờ.

Rước đèn. — Tối thứ bảy rước đèn họp tại bờ sông, trước cửa nhà Thương-chính và đi qua các đường phố sau này :

Đường France, Général Galliéni, Lauparède, Bobillot, phố Paul Bert, đường Henri Rivière, Dominé Francis Garnier, Négrier, hàng Đào, hàng Ngang, hàng Đường, hàng Mã Đồng-xuân, sông Tô-lịch, hàng Cót, Tien-tsin, đường Général Bichot (Cửa đông) Maréchal Joffre.

Đám rước đi qua đình quan Thống-soái, tòa Đốc-lý phủ Thống sứ, đình quan Nguyên-soái thì sẽ dừng lại.

Chớp bóng. — Tối thứ bảy 10 giờ chớp bóng tại trước cửa nhà hát Tây.

Kéo cờ. — Ngày 11 mai các công sở đều kéo cờ bết

Điểm binh. — Sáng chủ nhật 11 Mai, hồi 7 giờ điểm binh tại đường Puginier.

Cuộc bay từ Pháp sang Nhật. — Trong mấy số trước, bản-báo đã đăng rằng quan trung-úy Pelletier d'Oisy nhiệm đang bay từ Paris sang kinh-thành Tokio nước Nhật-bản, nay được tin rằng chiếc tàu bay của trung-úy cỡi chừng ngày thứ ba này là 6 mai thì tới Bạch-mai. Ngày hôm qua đã tới Calcutta, còn nay đi Akiad, và mai thì sang Xiêm-la, ở đó một ngày rồi sẽ đi Hanoi. Khi nào biết đích ngày giờ tàu bay tới nơi thì sẽ có giấy báo cáo trước, vì sở tàu bay ở đây có thông tin bằng vô-tuyến thẳng với Bangkok. Hôm đó trường may bay ở Bạch-mai sẽ mở cho công chúng vào xem và đón tàu bay ở đây sẽ nguchih tiếp trung-úy Pelletier d'Oisy.

∴

Chính phủ lại vừa lai cáo cho bản-quan tin sau này :

Giờ nào trung-úy Pelletier d'Oisy ở Bangkok khởi hành thì ở bên ấy sẽ có vô tuyến điện báo tin ra Hanoi.

Lúc tàu bay tới Bạch-mai thì quan phó Toàn-quyền, quan Thống-soái, quan Thống-sứ Bắc-kỳ sẽ đến trường may bay chứng kiến. Ngay hôm sau thì quan phó Toàn-quyền sẽ tiếp trung-úy tại phủ Toàn-quyền.

Việc bầu cử thử-dân nghị-viên của Nam-kỳ. — Đến ngày chủ-nhật 11 Mai tới dân Pháp ở Nam-kỳ sẽ bầu cử lấy một đại-biểu tại Thử-dân nghị-viện. Quan Toàn-quyền đã cử một Hội-đồng kiểm soát các phiếu bầu của tất cả các hạt bầu cử, định đến ngày thứ tư 14 Mai 1924 hồi 8 giờ sáng thì hội-đồng sẽ phán-đoán.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố đến thứ năm 15 này hồi 9 giờ tối sẽ họp tại tòa Đốc-lý, có quan Đốc-lý Eckert làm chủ tọa. Các vấn-đề bàn tại kỳ hội-đồng ấy chừng ba mươi việc, mà việc quan-trọng nhất là số dự-toán phụ trong năm 1924.

Tòa án Đại-hình. — Vụ án đại-hình thứ hai trong năm nay, đến ngày thứ hai 19 Mai hồi 8 giờ sáng sẽ mở tại tòa Thượng-thẩm Hanoi. Vụ này nghe chừng không có mấy việc. Việc này về chồng quan giám-binh Thomas ở Vạn-hoa phạm tội đánh đập đứa con gái bé thì không xử tại Đại-hình, tòa án xét ra là việc khinh tội, vậy sẽ xét tại tòa Trừng-trị Sơ-thẩm ở Haiphong. Còn việc một người lấy làm của giả của một nhà in phố Paul-Bert mạo chữ và lấy tiền của nhà ấy thì tòa dự toán xét chưa xong.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái vô danh (au porteur) bất cứ năm nào, hàng nào, mà mang cứ bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN

Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise

2059 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Những chuyến xe lửa chạy đêm ở đường Hanoi — Lao-kay. — Công-ti xe lửa Vân-nam nay được phép đặt những chuyến xe lửa chạy đêm ở đường Hanoi lên Lao-kay mỗi tuần lễ một chuyến đi và một chuyến về, kể từ ngày 2 mai cho đến 30 septembre 1924, theo như lệ đã định trong năm 1923.

Bắt được súng với đạn ở tàu « Paul Lecat ». — Chánh-phủ Hongkong ngày 21 avril có bắt được súng với đạn lậu ở tàu *Paul Lecat* nhiều lắm.

Buổi sáng hôm ấy, một quan võ trong tàu biết rằng tàu có đạn và súng thì báo sở tuần-cảnh đến khám bắt được 18 khẩu súng lục và 8.800 viên đạn. Sau viên đội Dorling đến khám lần nữa lại bắt được 39 khẩu, súng lục và 85.980 viên đạn và ước 3.000 đạn súng *Mauser*. Đã nhiều người bị bắt để xét hỏi về việc ấy. Một người học-sinh Trung-hoa bị bắt được gần một khẩu súng lục và nhiều đạn ở trong các đồ hành-lý.

Đường mắc nghẽ. — Đường Hanoi đi Bạch-mai trong quãng từ đường cái quai đến đường Phủ lỵ hiện không đi được vì các cầu ở đường ấy chưa sửa xong.

Tòa Thượng-thẩm. — *Định đã vợ lại trừng vào con.* — Tên Phạm-trọng-Tuy tức Anh, nực cho vợ là thị Hồi phải lòng giai. Một hôm vợ đương bế đứa con được 10 tháng cho bú, tên Tuy cãi nhau rồi đá một cái, chẳng may trúng phải đứa bé, đau quá mà chết. Tòa nam-án tỉnh Hải-dương phạt 3 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 1 năm vì xét ra là lỡ mà đá phải

Ăn mang. — Tên Đỗ-văn-Lịch có một con trâu thả đồng để ăn cỏ bị mất trộm, sau ngờ cho một tên người làng tên là Hẩn ăn trộm, đến nhà hỏi không ra, rồi cùng với người nhà là tên Đỗ-v-Thiệp và Đỗ-v-Hồng quần lại đánh người ấy bị thương được mấy hôm thì chết. Tòa nam-án tỉnh Phú-thọ phạt lũ tên Lịch mỗi tên 18 tháng tù và bắt phải liên đới với nhau bồi 100 đồng cho vợ người chết. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho lũ tên ấy mỗi tên xuống 1 năm tù và y tiền bồi thường.

Tiêu tiền công. — Tên Vũ-văn-Cầu là lý-trưởng nhận giữ của làng 48 $ 25 là tiền công, tiêu đi không trả nữa. Đầu tại con giời tên ấy 150 đồng là tiền quốc-trái để chi việc công cũng tiêu nốt, hỏi chỉ khất quanh. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Cầu 1 tháng tù và bắt nỗi các số tiền ấy phải bồi trả dân làng. Tòa Thượng thẩm y án phạt tù và chỉ bắt tên ấy phải bồi trả dân 48 p 25 mà thôi vì xét tên ấy đã giao cho thủ-quỹ số tiền 150 rồi hiện có biên lai.

Ăn cướp bắn chết người. — Một đêm, một đoàng cướp có dao và súng vào nhà một người ký trường ăn cướp. Trong khi người nhà cố sức cự, lũ cướp lấy bắn chết người em sự cả. Khi quan sở tại tra xét thì bắt được lũ tên Trần-văn-Định 3 tên, Đỗ-văn-Ân tỉnh Tuyên-quang phạt tên Trần-văn-Định, Trần-văn-Khoa, tức Điền Tư, Phạm-v-Phụ khổ sa chung thân và tên Trần-v-Nhượng, Lương-văn-Lai mỗi tên 5 năm khổ sai và 5 năm quản thúc. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Định tử xét chiếu tên ấy bắn chết con người sự cả, giảm tội cho tên Khoa và tên Phụ mỗi tên xuống 20 năm khổ sai và y án phạt tên Nhượng. Còn tên Lai chết rồi thì thôi không làm ăn nữa.

Chén say rồi đổ nhau. — Một người tên là Thư cưới con gái mới dẫn làng và bàn nhậu đến ăn cỗ. Chén say rồi, tên Ng-văn-Bích là người đến ăn cỗ nói khích bác chú nhàn, chú nhàn tức cảm cãi quát tục một cái, tên Bích vớ ngay con gậy đánh chú-nhân bị thương. Tòa nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Bích 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm thấy cho tội tù, nhưng phạt 10 đồng.

Đánh chết người rồi xác xuống sông. — Ở địa phận Bần-yên-nhân có một đoạn xác một người ở sông mà khám có nhiều vết thương, song không biết cần cước quê quán ở đâu cả. Quan sở tại yết thị chiêu để mấy hôm có người lại nhận thì mới biết người bị đánh chết ấy tên là Trần-văn-Hạo. Người nhà nghi cho Trần-văn-Sơ và Lê-văn-Anh vì mấy hôm trước có cãi nhau với người bị đánh chết. Sau lại truy tìm nốt Vũ-văn-Trinh, Trần-văn-Xâm, Lê-văn-Lương Đặng-văn-Lược, Đặng-văn-Toàn và Đỗ-hữu-Kim tức Nuôi, song Tòa nam án tỉnh Hưng-yên xét không đủ cứng cớ tha cả. Bèn nguyên cuống án, tòa Thượng-thẩm xét lại cũng không đủ chứng cớ gì nên y án tha,

Cướp trình là trộm. — Một bọn cướp có đủ khí-giới phá cửa vào nhà một bà già 70 tuổi, bắt khỏ chỉ lấy được chiếc thuí để khảo của. Bà lão lấy phải bỏng đau quá, mấy hôm sau thì chết. Mà những đứa giao phỉ không bắt được tên nào cả. Không biết tại đâu mà lại trình là trộm mà cả đến người nhà cũng trình rằng khổ-chủ bị thương nhẹ không can gì cả. Sau có người tố giác, sở mật-thám Haiphong về đó xét thì mới biết là nhà bà lão ấy mất cướp và bắt được bọn cướp ấy là lũ tên Vũ-văn-Ngạch 7 tên mà đều thú nhận cả. Tòa Nam-án tỉnh Kiến an phạt tên Ngô-đình-Phi, Nguyễn-văn-Da, Vũ-văn-Ngung tức Tác, mỗi tên 4 năm khổ sai, tên Vũ-văn-Ngạch 5 năm khổ sai, tên Vũ-văn-Ban 2 năm khổ sai, tên Vũ-văn Hịch, Vũ-v-Thuy mỗi tên 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm xét xong hoãn đề nghị án lại vì án tòa nam-án vụng không hợp luật.

Cái thói cướp trình là trộm ấy là thói rất thông thường ở các phủ huyện ta, chẳng những lần này mới thấy ở hạt này mà thôi. Vì những lẽ gì mà lũ lý thường phải khai như thế thì chỉ có lẽ không ai là không biết. Sau này ta sẽ có một bài bàn về cái tật rất đắc biết nhiên ấy.

Tiểu-thuyết. — Có ngài viết thư hỏi bản-quán về bộ tiểu-thuyết « *Ngũ-mỹ Tài-sinh-duyên* » nguyên bản chữ nho vẫn đề nhan như thế, hay là dịch-giả lấy ý riêng mà mới đặt ra. Vậy xin kính phúc để các ngài biết cho rằng các bộ tiểu-thuyết Tàu thật hay, bao giờ dịch-giả cũng đề nguyên tên cũ, vì tên các bộ tiểu-thuyết ấy, người nước mình phần nhiều nghe đã quen tai, mà nghe mấy chữ đề nhan có thể biểu ngay được ý nghĩa trong toàn-bộ, thì-dụ như *Song-phượng kỳ-duyên* (Sự tích Chiêu-Quân cống Hồ), *Tái-sinh-duyên* (Sự tích bà Mạnh-lệ-Quân), *Ngọc-kiều-lê* (Tam tài-tử) và *Bình sơn lãnh-yến* (Tứ tài-tử) v. v.

Ngạch tòa-sứ. — M. Trần-quốc-Lộc, trước làm thư-ký tại tòa sứ Yên-bái, nay bổ đi Ha-nam.

Ngạch khán-hộ. — M. Phạm-đăng-Khôi, khán-hộ Thái-bình, được nghỉ 15 ngày, lĩnh ½ lương.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương trình từ ngày chủ nhật 4 đến hoặc thứ ba 6 Mai 1924.

LA FILLE DES CHIFFONNIERS

Hi-kịch chia làm hai đoạn

Do MM Amicel Bourgeois và Ferdinand Duguè soạn

M. Henri Desfontaines đặt chính

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương trình từ thứ sáu 2 đến ngày thứ năm 8 Mai 1924

BI XE ĐẠP QUANH NƯỚC PHÁP VỪNG THỨ 17

MỘT ĐÁM CƯỚI TO

CẢI VƯỜN KHOAI LẮC

Hi kịch chia làm hai phần

THỜI-SỰ PATHÉ

Tuần này — Sau phần thời sự có tiếp

CẢI VƯỜN KHOAI LẮC, thứ năm cười

Một quan huyện bị bắt trọng nội-hóa. — Mới đây có một quan huyện ra lĩnh-tại về công-nghệ nước nhà, lấy nội-hoa làm trọng. Đồ dùng trong nhà, pẩẩu nhiều là nội-hóa cả. Mới khi ngài đặt tiệc mời khách, toàn dùng những thứ xi-ga Excelsior của hiệu Mina-dương, số 81 giữa phố hàng Gai, Hanoi.

T. lái cảo.

Một cách trảm mình kỳ khô.. — Đang giữa trưa nóm qua, có một người đàn-bà ra sông trầm-mình, mà lại cứ đi bước một, để người chồng đi sau kịp nắm tóc lôi vào nông kiếp mà-đao, nên cứu thoát được nợ đời! Chồng kéo vào, vợ giằng ra : « Bỏ tôi ra để tôi chết cho xong. » Sau có một bà cụ, bế đứa bé chạy ra, điềm nhiên mà rằng : « chị ơi, trước khi tự tử, xin cụ nhẩy cho con nó bú một miếng đã. »

Những người ở gần đấy kể chuyện rằng : ngoe đâu cũng vì chuyện vợ chồng bất-bình đó thôi. Nghe chuyện này thì không khác gì mấy năm trước trầm-minh ở hồ Hoàn-kiếm mà lại gỏi đầu trên hòn đá để chừa hai lỗ mũi lên trên mặt nước !

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

3697

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đề nghị Bác-đẩu hội-thinh.

Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIÂY NÓI SỐ 236

2018.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc. — Ngày hôm qua ban hội hè của Hội-đồng thành-phố đã họp tại tòa Đốc-lý để bàn về chương-trình ngày hội bà Jeanne d'Arc.

Chương-trình chưa nhất định, song mới biết rằng chiều thứ bảy 10 Mai thì có bắn súng đại-bác và rước đèn, sáng chủ-nhật 11 Mai thì điểm-binh và làm lễ ở Nhà-thờ, buổi chiều thì mở hội thể-thao ở khu đất Bonnal.

Cuộc đánh số của hội Quán-công bội-tinh. — Trong những số được giải hôm no thì nay đã xét ra những số bán ở Bắc-giang được một giải 1 000 đồng, ở Phú-thọ được một giải 500 đồng, ở Bến-tre (Nam-kỳ) được một giải 500 đồng, còn ở Haiphong những giải 100 đồng thì cũng có mấy số.

Dùng cân giả. — Một người bán cải là Phạm-văn-Tiến ở đường Maréchal Foch dùng một cái cân tây không đúng để cân cải thì đã bị bắt vào Cảm để xét hỏi.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều thứ năm hôi 6 giờ có một cái xe mô-tô đụng ngã một người đi chân ở ngã tư đường O'Hendrical và phố Strasbourg, bị thương nhiều vết ở khắp mình, đã phải khiêng ngay vào nhà thương.

Lấy trộm của sở Xe-lửa. — Ông *chef* nhà ga Haiphong trình cảnh sát rằng kẻ trộm lấy mất ba gói sợi ở trong một cái toa xe-lửa.

SƠN-TÂY

Một cái trộm to. — Vừa rồi tại nhà thờ cụ Đoàn-tướng-công ở làng Thầy, phủ Quốc-oai, có bị một cái trộm khá to. Số là bữa ấy nghe đâu tại nhà thờ đó có việc làm lễ các đồ thờ cũ mới đều đem ra mà bày-biện trang hoàng ; quân trộm biết ý, tối đến bẻ một bức cửa sổ xây chữ thọ ở đầu nhà thờ, rồi vào lấy trộm mất một bộ ngũ sự lớn, hai bộ ngũ sự con, ba bộ đài tàu bằng đồng, hai ống độc bình sứ rất cổ, mấy đôi đũa ngà cùng các đồ thờ vật vãnh bằng gỗ khác, tổng cộng đáng giá cũng khá to, vì toàn là những đồ cổ và quí cả.

Việc này hiện đã đến quan sở tại, mà nghe đâu người ta hiện đã đo xét ra được mấy đứa hỏ nghi rất đích-đáng, vậy chắc thế nào rồi cũng ra manh mối chứ chẳng không.

Họ Phạm vốn là một vọng-tộc ở làng Thầy, các đồ đạc trong nhà thờ này, phần nhiều là tự cụ Bình-chương tướng công thuở xưa để lại ; mà làng Thầy vốn cũng là một làng dân thuần tục hậu, xưa nay không từng có những việc trộm cắp như thế bao giờ ; chỉ vì ít lâu nay trong làng mới nảy ra mấy đứa tay chơi duy tân, mà thành ra có sự hỗn hào ấy. Vậy muốn cho sự trị an của dân mến đó cứ giữ vững-vàng được như muôn thuở về xưa, thì đám trộm này, thật nên tra cho ra mà trị cho tiệt đi, là được.

PHÚ-THỌ

Bắt sòe-dìa. — Tối 13 tháng ba ta mới rồi, ở làng Văn-bầu thuộc huyện Cẩm-khê có hai người lính và lý-trưởng, suất-đoàn, bắt được một đám sòe-dìa, con bạc đông tới 7, 8 cỗ. Khi lính vào bắt thì con bạc phá cửa mà tẩu-thoát, chỉ bắt được người sóc cái với ba con bạc ở nhà thôi. Lý-trưởng làm biên-bản trình quan huyện. Trong đám con bạc nghe nói lại có cả chánh phó hương-hội nữa.

B. T. lai cảo

HƯNG-YÊN

Cướp thuyền. — Hồi 1 giờ đêm 30 avril, có 4 đứa hung đồ đi thuyền nan từ bến kia sông sang bến đò Hưng-yên, định cướp một cái thuyền mành đỗ ở gần đó, nhưng không may cho chúng, vừa sang đến nơi thì phu thuyền bến này, thấy lạ, bèn cắt thuyền đậu gần đó bên đò ra đuổi, đến giữa sông hai bên giáp nhau đánh lộn kịch liệt. Bọn cướp tùng thế nhảy cả xuống sông trốn, bỏ sót lại một tên thì đã bắt ngay, hiện còn giam ở sở Cẩm, tên cướp này bận một cái áo bông ngắn rõ dày bọc bằng một thứ vải sơn, dao chém cũng không đứt. Phu thuyền phải 3 người bị thương, một người khá nặng.

Mong rằng quan trên trọng thưởng cho bọn này, nhất là mấy người bị thương để khuyến khích người khác.

VIỆC KINH-ĐÔ

Một cách thăm mạch và trị bệnh mới bày. — Mấy hôm nay có một người Khách ăn mặc đồ Tây xem cũng sang trọng, tay xách cái trắp, trong trắp ấy có sách thuốc kê chứng bệnh và một cái ống xem mạch để xem mạch mà chữa bệnh. Cách xem mạch mà chữa bệnh rất dung dị lắm : mỗi khi người nào có đau bệnh nội thương mới đến khám bệnh thì người Khách ấy lấy cái ống mạch đặt vào nơi chỗ mạch của người đau mà cái ống mạch ấy lại có một cái ống nhỏ cắp với cái ống cao su để cầm vào lỗ tai mà nghe, nghe một hồi thì giở sách ra chỉ ngay chứng bệnh. Mỗi lần xem mạch như thế giá tiền ba đồng (3 $ 00), còn thuốc men muốn dùng uống thì phải trả tiền ngoài, các thứ tiền ấy cũng đều có đem theo để bán cho người ta dùng.

Ấy là sự xem mạch và chữa bệnh một cách lạ như thế, nếu cứ theo như phép xem mạch của y thư ta thì cách này ra dùng dị và lắm kẻ lắm, còn như cách ăn mạch luận bệnh thì chẳng rõ là hiệu nghiệm thế nào mà mấy hôm nay tôi đã lắm kẻ dùng đến.

Nhân mệnh trí trọng là một câu nói đầu lưỡi ai lại chẳng biết, bởi vậy mà sự vệ-sinh của ta tôi can hệ cho ta nên quan trên đã bày ra tòa vệ-sinh hội vệ sinh để lo việc ấy. Nay thấy nhiên có kẻ dùng phương-pháp lạ mà chữa mạch trị bệnh cho người thật là một việc quan hệ đến tính mệnh nhân-dân thì hễ nạo quan trên cũng sẽ xét đến. Mong lắm thay !

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Khan muối. — Trong một tháng nay việc mua muối lấy điều làm khó nọc quá, vì các kho nhà nước không còn được bao nhiêu, nên chỉ bán mỗi ngày một ít thôi ; thành ra những người không mua được. Trước cửa các kho muối, người đứng chực mua đông như kiến, cho nên các ông chủ đồn bán muối lại dùng cái cách tung vé, ai nhặt được thì vào lấy muối ; cho nên chỉ mấy người sức lực khỏe mạnh mới cướp được vé thôi.

Trong mấy ngày nay nhân dân lại càng khao khát về hiếm muối, vì có tiền không có muối mà mua. Giá mỗi tạ tây mua trong kho có 3 p. 56 mà đem ra bao tới 12 đồng ! cho nên có người mua 10 k. là đã được 8 đồng bạc lãi.

Giá bán buôn còn 12 đồng chứ bán lẻ biết một tạ muối bán thành bao nhiêu tiền ?

Vì giá muối cao quá làm hại cả cho mùa cá, vì một bao cá tươi phải 4 hào muối ; nhiều người đem bán cả mà không ai mua phải đổ đi mà về.

Đi đến chỗ nào cũng thấy nói chuyện không có muối mà ăn ; thật là phiền quá, không biết quan trên có thấu nỗi, ấy cho dân không ?

MỘT người không có muối ăn

QUẢNG-BÌNH

Quan thủ-hiến đổi. — Đã có nghị-định quan Công-sứ bản tỉnh Dupuy (Paul) đại-nhân đổi ra Thanh-hóa, thay quan Loiterlin về Pháp.

Quan Công-sứ Dupuy cầm quyền cai-trị tỉnh nay mới trong ba năm mà đề lại được nhiều cái chính-tích tốt lắm.

M. Monnet (Georges), quan cai trị hạng ba, vừa nết ban nghỉ, nay sung chức Công-sứ bản tỉnh thay quan Dupuy.

Hỉ tín. Ngày 24 tháng ba ta tức là ngày 27 avril, quan B3 chánh thủ-hiến bản tỉnh Khiếu-tam-Lữ, đã làm lễ thành-hôn cho lệnh-ái là cô Khiếu-thị-Tuận, đẹp duyên cùng cậu Vũ-trung-Ứng là lệnh-lang ông Hàn Vũ-trung-Hoàn ở Nam-định.

Bản báo có lời mừng hai họ cùng tân lang và tân-giai-nhân.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

YẾT-THỊ

Quan Chánh Đốc-lý thành-phố Hanoi, bá-cáo cho nhân-dân đều biết rằng : Hễ ai xin bẩn sao địa-đồ đất của mình, xin đo xét lại đất cho mình và xin phép làm nhà hay là chữa nhà. Nếu không có giấy báo phải nộp tiền, thì không phải giữ một thứ tiền gì cho ai, làm tại tòa Đốc-lý sốt,

Hanoi, le 2 Mai 1924

ECKERT,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG



Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò cười cho trẻ con xem người có trí khôn thì không ai có thể lầm được!

Xin xem-xét và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá tiền rất rẻ: 2$25 một chai lớn; cứ sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-biếu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có sáng-kiến chẳng ai tin được. Thế vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTES

54, Phố Trang-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp thêm ở trang thứ tư lời báo này

Annonce Légale

Ngày thứ hai 26 Mai 1924, hồi 9 giờ sáng.

Tại phòng quan Quản-lý Văn-khế René LOUPY, ở Tòa-án Hà-nội.

Có bán đấu-giá 4 lô đất ở Hanoi, phố Ngõ-ngang và phố hàng Rươi, ghi vào sổ địa-đồ thành-phố Hanoi, số 467, chữ A.

Lô thứ nhất

Một miếng đất ở Hanoi, phố Ngõ-ngang và phố hàng Rươi, diện-tích 117 m²; gồm cả nhà cửa sây ở trên đất ấy.

Định giá..... 1.000 $ 00

Lô thứ hai

Một miếng đất ở Hanoi, liền với lô thứ nhất, diện-tích 106 m² 8750; gồm cả nhà cửa sây ở trên đất ấy.

Định giá..... 800 $ 00

Lô thứ ba

Một miếng đất ở Hanoi, liền với lô thứ hai, diện-tích 101 m² 25; gồm cả nhà cửa sây ở trên đất ấy.

Định giá..... 750 $ 00

Lô thứ tư

Một miếng đất ở Hanoi, liền với lô thứ ba, diện-tích 99 m².

Định giá..... 700 $ 00

Ai muốn biết điều-lệ về việc bán ấy thì lại phòng quan Quản-lý Văn-khế Hanoi mà hỏi.

Hanoi, ngày 30 Avril 1924

Ký tên: LOUPY.

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu CENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra. Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC

31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2096

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Tân-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ TỈ BÀ
Giữa phố hàng Gai số 83

QUẢNG-TRỊ

Tai bay vạ gió. Hôm 15 Avril mới rồi, vào quãng ba bốn giờ đêm, trên con đường xe lửa mới đắp, dưới ánh sáng mặt giăng mờ tỏ, đương lúc dạ-thâm nhân-tĩnh, ba bến bốn bề, một cảnh thanh vắng, ở nẻo xa kia, có một bọn bốn người khiêng gánh một vật gì, xem chừng hấp tấp vội vàng lắm, khi đi đến cây số 18+300, đấy là địa-phận làng Yên-xa thuộc huyện Do-linh; bọn đó bỗng gặp phải một ông Tây lạm tại một nhà thầu-khoán Tây đương đi tuần, ông ta cất tiếng hỏi, bốn anh nhà quê kia, thất kinh hồn vía, vùng té chạy cả xuống ruộng, lại chui vào mấy cái lùm lõi chung quanh đấy, ông Tây thấy cái quái-trạng xảy ra trong lúc quãng vắng đêm khuya như thế, ngỡ là quân gian-phi trộm cắp chi đây, vả chăng sở của ông ta làm bấy nay bị mất trộm các vật hàng cũng nhiều, nên cứ quyết một cho bọn này là bọn đạo-thiết, sẵn tay có súng liền phát luôn chín phát trúng ngay một người, đạn bắn vào hậu môn xuyên xuống bắp vế.

Sáng ra mới biết là lầm, lầm to! bắn phải người vô tội. Số là người ta đi mua quan-tài, đương đi được nửa đường, ai ngờ gặp phải cái tai bay vạ gió, khủ ốp đảm kinh hồn như thế.

Quan Sứ có phái về khám, và cho người nhu bị đau ấy vào nhà thương được thuốc, may cũng lành được.

Người nhà-quê ta vì sự ngôn-ngữ bất đồng, hễ có việc gì cao thiệp đến người Tây, bất cần phải trái thế nào cũng ù tê chạy, lấy vì thường-sách, vì thế mà lắm lúc phải rủ đòn, có khi lại nguy hiểm đến tính-mệnh nữa. Nhà quê ta thật khổ dại quá!

THỪA-THIÊN

Một điều mê-tín. Một người ở gần làng Nguyệt hễ đem cau trầu rượu lễn thưa với ông trưởng họ rằng con mình đã được thăng chức quản. (Không rõ là quản gì mà chỉ nói ấp úng)

Ông trưởng họ hỏi thì mới biết dẫn đuôi rằng « Nguyên người ấy có sinh được một đứa con mới đầy vài tháng thì bị bệnh mà chết. Cách sau mấy ngày thì đạp đồng lên xưng là ông quản mà truyền bảo những điều họa phúc cho trong nhà ».

Bởi vậy mà người cha lấy làm một sự vinh-hoa, nên mới đem cau trầu rượu đến trình cho ông tộc trưởng biết con mình đã được thăng chức quản-công rồi! Ôi! đồ rằng là một điều mê tín của kẻ dân ngu đáng nực cười thay.

Bị cọp bắt. Một bọn bốn người ở làng Cao-đôi ấp vào rừng Cấu-hai làm mây. Trong bốn người ấy thì có hai người là hai cha con cùng làm một nơi gần nhau. Bỗng nhiên cha nghe con kêu rằng: « Ôi cha ôi, cứu con với! » Người cha liền rẽ cây chạy đến thì thấy một con cọp khá lớn đang ôm lấy con mình mà kéo đi. Vì phụ tử tình thâm, cho nên bất quản gì đến nỗi nguy-hiểm. Người cha liền múa rựa chạy lại để chém, nhưng chưa kịp chém thì con cọp đã sợ bỏ mồi đó mà chạy. Lúc bấy giờ ở bụi rậm gần đó lại có một con cọp nữa cũng ngồi rình, nhưng thấy con cọp kia chạy thì cũng bỏ mồi mà chạy. Có lẽ lúc bấy giờ vì cái bộ dạng người cha hăng hái quả quyết lắm, cho nên khiến được hai con ác thú kia phải kiêng uy. Chứ kể sức một tay cầm cái rựa thì thấm đâu với hai con cọp dũng mãnh kia.

Khi cả hai con cọp đã chạy xa rồi thì người cha thấy tuy rằng con bị thương nặng quá, đi không nổi, liền gọi hai người kia đến khiêng về; nhưng tội nghiệp thay! thằng bị mới có 16 tuổi mà những vết thương và nọc-độc trong vút con cọp đã thâm nhập tạng phủ rồi, và đường về còn xa lắm, không sao kịp đem về để thuốc thang Chuyên đi đến giữa đường thì thằng con tắt nghỉ.

Trước khi chết thì cha con còn cùng nhau trối trăng có nhiều đoạn rất là thê thảm.

Mùa lúa. Sự mất mùa đã rõ ràng nay đã có nhiều nơi gặt lúa mà giá gạo ở chợ mỗi quan chỉ có 6 lon; như vậy là mắc lắm rồi, vì năm nào đầu mùa lúa có mất nhưng trong một tháng lúa gặt thì làm gì giá gạo ở chợ cũng là hạ được vài tháng rồi mới cao. Năm nay thì thóc lúa cứ gặt mà gạo chợ cao cứ cao, không biết hết mùa gặt rồi thì cao đến đâu và không biết quan trên có thấu cho dân nghèo chăng.

茂 MAO-SENG 盛

67, Rue Jean-Dupuis Phố Hàng), Hanoi

MÁY NOI số 243

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hằng tôi muốn mong đồng khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2046 MẠC-THIỆN kính cáo.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 3 mai 1924

LIỆT-NỮ KIẾM

(Hồi thứ nhất)

(Tích mới soạn)

Phận gái bỏ côi - cái thân tơ lẽ.
Ngậm đắng nuốt cay — đon ghen ngửa ghé.
Kiên nhẫn ít người — phũ phàng mấy kẻ.
Tả tình cảnh thực lá đáng thương.

Tối chủ-nhật 4 mai 1924

SỐ SỐNG DUYÊN MAY

Sống thừa nhờ có tướng tinh.
Kia ai thác đó ngẫm tình nên thương.
Khen thay thợ tạo đưa đường.
Hẳn hai duyên mới tổ tường nghĩa xưa.

Tối thứ hai 5 mai 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

BẠCH VIÊN BÁO TIN

(Toàn trẻo)

Tích thứ hai:

TAM-KHÍ CHU-DU

(Toàn trẻ-con diễn)

Bán một cái xe ô-tô « Rolland-Pilain » 12 mã lực. Còn mới chưa hề phải chữa bao giờ.

Cần như gia xe bây giờ thì bán hạ bớt đi 6.000 quan.

Hỏi tại bản quán. 3831

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên ở số 5 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E CHATAIGNEAU.

Y. M. Grenès

2094.

CÁO-BẠCH

Các ngài ở các tỉnh, có da bò con bán, (Peaux de veaux) xin viết thư về: Boîte postale N° 9, Hanoi, sẽ bán được giá thực cao.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn ba, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VICHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận nơi ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montes, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con con vào với một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG mà mua muối Sels Vichy.

SỰ-TÍCH MẠNH-LỆ-QUÂN

再生緣

Bộ tiểu-thuyết TÁI SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh lệ-Quân) chia làm hai cuốn: Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0$40; tiền cước phí 0$20. Ngài nào muốn mua, xin gửi thư và mandat cho ông NGUYỄN ĐỖ-MỤC, Trung Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Nay kính cáo.

PHOSPHATINE FALIÈRES

là một món vật thực khó mà bắt chước được

Đã có tánh đường như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn. Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu. Phải đòi cho thiệt hiệu **Phosphatine Falières**.

Coi chừng kẻo lầm đồ giả-giả, bắt chước theo hột thần hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bắt đầu bán cùng xứ tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

白告

CAO-BẠCH

Muốn bán một nhà máy làm Dầu và Xà-phòng ở xứ Bắc-kỳ và một miếng đất rộng, một nhà máy Cưa, một nhà máy Gạo.

Ai cần mua các nhà máy rất có lợi ấy, xin cứ hỏi quan Lục-sự kiêm Quản-lý văn-khế HENRY ở Haiphòng thì ngài sẽ bảo các cách-thức cho.

Số 16

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

(Tiếp theo số trước)

Nói xong thì khắc truyền bãi triều. *Tư-hoành* cởi phủ, thuật chuyện cho *Lâm-chương* nghe. *Lâm-chương* nói:

— Thánh-thượng vùng ái quá như thế thì trị hẳn làm sao cho nổi!

Tư-hoành-cơ nói:

— Bây giờ tôi muốn tiến-sinh hãy tạm ngồi dạy học ở nhà tôi đây, chẳng hay tôn ý thế nào?

Lâm-chương nói:

Đại-nhân đã làm ơn cứu sống cho, lại cho ở đây mà dạy bảo thế-tử thì chúng tôi khi nào dám chẳng hết lòng.

Lại nói chuyện *Đông-nhân* một hôm sai người đưa thư cho *Hoa-văn-phương*. *Hoa văn-phương* mở xem thì thấy trong thư nói:

« *Hiện nay là thượng tuần tháng « ba, chỉ trong một tháng nữa thì « Phùng-hức đã làm lễ kết hôn đó « Vậy mưu-kế thế nào, nên phải trù « tính mau mau mới được!* »

Hoa-văn-phương xem xong, vội-vàng chạy vào thư-phòng, bảo *Ngụy-lâm-xuyên* rằng:

— Đại-huynh ngày nào cũng trù-tính mưu-kế, mà mãi chẳng kiếm thế nào, bây giờ cứu-phụ tôi lại viết thư gọi đây.

Ngụy-lâm-xuyên nói:

— Công-tử tử bất tồi ở luôn trong phủ này, cũng khó cho tôi lắm. Một thân không thể xé làm đôi được: phần nghĩ ra mưu-kế giúp công-tử, phần lo việc chi-tiêu trong nhà chẳng biết có còn đủ hay không. Mấy hôm nay tôi vẫn muốn vay công-tử ít tiền, nhưng chưa nghĩ được mưu-kế chi, cho nên chưa dám mở miệng nói. Rượt tầm bối-rối, thật không biết tính thế nào?

Hoa-văn-phương nghe nói, liền gọi *Hoa-hữu-linh* lấy một trăm lạng bạc đưa cho mà bảo rằng:

— Bấy nhiêu, liệu có tiêu đủ được không?

Ngụy-lâm-xuyên hai tay đỡ lấy, rồi nói:

— Đa-tạ công-tử! Hôm nay công-tử hãy tạm cho tôi về nhà để lo-liệu các việc, sáng mai tôi đây, may ra nghĩ được diệu-kế gì chăng!

Hoa văn-phương vâng lời. Ngay hôm ấy ăn cơm chiều xong, *Ngụy-lâm-xuyên* về nhà, lấy tay gõ cửa. *Thôi-thị* hỏi:

— Ai đó?

Ngụy-lâm-xuyên nói:

— Ta đây!

Thôi-thị vội-vàng chạy ra mở cửa, *Ngụy-lâm-xuyên* đi thẳng vào trong buồng ngồi. *Thôi-thị* cài then cửa, rồi cũng bước vào mà bảo *Ngụy-lâm-xuyên* rằng:

— Gớm! Đi không biết nóng ruột! Không biết ở nhà ai mà đến một tháng nay bây giờ mới về?

Ngụy-lâm-xuyên cười mà bảo rằng:

— Hiền-thê thử đoán xem bấy lâu ta ở nhà ai nào?

Thôi-thị nói:

— Phu quân chơi-bời rất rộng, bao nhiêu bạn thân, tôi biết ai mà đoán cho được!

Ngụy-lâm-xuyên nói:

— Để tôi thuật chuyện cho hiền-thê nghe. Số là từ hôm *Hoa-hữu-linh* sang đây gọi tôi thì *Hoa* công-tử giữ luôn tôi ở trong phủ, để nghĩ mưu-kế hại *Phùng-hức*. Hôm nay tôi mới lập cách bắt công-tử phải đưa một trăm lạng bạc, đem về cho hiền-thê tiêu, rồi ngày mai tôi lại vào trong phủ vậy.

Thôi-thị nghe nói, cười mà bảo rằng:

— Nếu vậy thì may cho ta lắm!

Đêm hôm ấy hai vợ chồng chuyện trò cười nói rất vui vẻ. Sáng hôm sau, *Ngụy-lâm-xuyên* trở dậy, hỏi *Thôi-thị* rằng:

— Nhà ta có cần dùng mua những thứ gì không?

Thôi thị kể-khai các thứ cần dùng cho *Ngụy lâm xuyên* nghe. *Ngụy-lâm-xuyên* sắm-sửa đâu đấy, rồi lại đi sang *Hoa* tướng-phủ. Bấy giờ *Hoa-văn-phương* đang ngồi ở trong thư-phòng. *Ngụy lâm xuyên* thẳng bước tiến vào, miệng cười phi-nhoẻn mà bảo rằng:

Xin cái chào công-tử!

Nói xong, liền ngồi xuống ghế, rồi lại nói:

— Hôm qua tôi về nhà, suốt đêm không hề chợp mắt chút nào, may đã nghĩ được một diệu-kế!

Hoa-văn-phương hỏi

— Diệu-kế thế nào?

Ngụy-lâm-xuyên nói:

Cứ như ý tôi thiển nghĩ thì việc này tất phải làm ra ân-mang, mới hại được *Phùng-hức*. Khi *Phùng-hức* đã chết rồi, *Tiền* tiểu-thư vô-chồng, tất phải chịu kết duyên cùng công-tử vậy.

Hoa-văn-phương nói:

Đã đành rằng ân-mạng, nhưng khi nào *Phùng hức* lại chịu giết người! Chẳng lẽ ta sai ai giết người thay cho *Phùng-hức*?

Ngụy-lâm-xuyên nói:

— Ngày mai công-tử cứ viết một cái giấy mời, liệt tiện mấy người bạn học, rồi mời tên lại giả-cách phê một chữ *Tri* (1) ở dưới, để đánh lừa *Phùng hức* và *Tiền lâm*. Khi hai chàng đến dự tiệc, ta sẽ đổ rượu cho ngủ thật say, rồi gọi một đứa nữ-tỳ, sai vào chỗ *Phùng-hức* nằm. Lại một sai một người tâm-phúc lẻn vào chỗ tỷ trước, trong khi đêm tối, đâm chết đứa nữ-tỳ kia. Sau vu cho chàng ghẹo đứa nữ-tỳ không được mà giết nó. Công-tử lại dặn riêng quan huyện *Tiền-đường* tra tấn mà lấy khẩu cung chàng, kết thành tử-tội. *Tiền* tiểu-thư thấy *Phùng-hức* chết rồi, tất phải chịu kết duyên cùng công-tử. Còn *Tiền-lâm* các đồ vàng ngọc giắt vào trong mình hắn. Mật ngoài kêu kẻ cướp, một trong gọi bảo tỉnh dậy, bắn tất hoảng-hốt chạy ra. Ta lại dặn người chăng sẵn cương ngựa, khiến hắn vấp ngã, tung cả đồ vàng ngọc ra đấy, bấy giờ bắt lấy làm tang-vật, bảo quan huyện kết thành cái án ăn trộm mà đem tống giam. Công-tử lại sai người dụ *Tiền-lâm*, hễ thuận gả em gái, sẽ xin cho khỏi tội, bằng không thì công-tử cũng cứ sai người đến bắt *Tiền* tiểu-thư đem về trong phủ. Nhà họ *Tiền* dẫu muốn làm đơn đi kiện, tưởng cũng còn chầy!

1. *Tri nghĩa là biết. Đã biết, phê nhẫn lời đến dự tiệc.*

Hoa văn phương nghe nói mừng-rỡ, định ý kế thi-hành. Nghĩ thầm: Ta sai đứa nữ-tỳ nào? Lại biết sai ai giết đứa nữ-tỳ cho được? *Hoa-văn-phương* ngẫm-nghĩ hồi lâu, gọi *Hoa-hữu-linh*, bảo đi lấy một cái thỉnh-thiếp đến.

Ngụy lâm-xuyên cầm lấy, viết thành giấy mời, rồi đưa cho *Hoa văn-phương* xem. *Hoa văn-phương* mở xem thì trong giấy nói đến ngày 16 này xin mời các quí-hữu đến họp tại nhà tôi, để chúng ta cùng nhau bày một cuộc thơ-văn mua vui.

Dưới ký tên *Hoa-văn-phương* đứng mời, và mặt sau có kê-khai danh-hiệu các vị quí-hữu được dự mời là: *Phùng Tử-thanh, Tiền Văn-sơn, Cao Trang du* và *Viên Tế-phúc*, vân vân. Cả thảy 8 người, mà 6 người kia đều đã có phê một chữ *Tri* ở dưới, chỉ còn thiếu có *Phùng-hức* và *Tiền-lâm* mà thôi.

Hoa văn-phương sai người đem thỉnh-thiếp sang nhà họ *Phùng* để xin chữ ký Gia-đình vâng mệnh, đi sang nhà họ *Phùng*, nói với người nhà *Phùng-hức* rằng:

— *Hoa* công-tử sai tôi đem thỉnh-thiếp này sang mời *Phùng* tiên-sinh, xin tiên-sinh phê chữ vào cho.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VŨ-TỰ-ĐƯỜNG

(Gần cầu Sông Cái)
28, Quai Clémenceau, 28
HANOI

Đến ngày 1er tháng tư tà, tức là ngày 4 Mai 1924 thì tôi sẽ có xe hơi chạy Hà-nội - Sơn-tây.

Hà-nội, chạy 7 giờ sáng.
Sơn-tây, chạy 2 giờ chiều.

2105



AI MÀ DÙNG
THUỐC HƯƠN
của ông
Lương-y DEHAUT
mà XỔ
thì chẳng cần chi phải
CỬ ĂN
và an dưỡng trong phòng.
Thuốc hươn này để uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm.



Bán tại
Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147 Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đâu có bán.

Ba vị thuốc hay

Nhất kiến hiệu
LÂU NAY ĐÃ NHIỀU NGƯỜI TÍN DỤNG

1) Bạch Đới Hoàn, bạch đới là bịnh nhất phiền cho đàn bà tiểu tiện hoặc trắng như nước gạo ; hoặc xanh ; ngăn chở đường sinh-giưỡng, bệnh đới thường lưu nhân sẩ : sẩu não, nếu lâu không chữa chuyển nhập xương cốt biến thành chứng khác nếu đã mắc bệnh này nên đến lấy thuốc tại bản-hiệu vị này được tiếng lâu nay bệnh nặng càng chóng khỏi bệnh thường chỉ hai chai là tiệt.

2) Thuốc ho, thứ thuốc này nam nữ hàn nhiệt điều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống già nửa chai nhẹ ngay lập tức.

3) Hoa liễu giải độc hoàn, thuốc này các vị thiếu niên nhiều ngài đắc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc chứng khác nữa.

Trong hiệu lắc nào cũng có thầy thuốc, nếu hỏi điều gì xin trả lời ngay.

TIỀU-HẠNH-LÂM
108, Phố hàng Buồm, Hanoi
2106

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Kính đeo mùa xuân

Bản-hiệu mới sang nhiều thứ kính đeo mắt cực đẹp.

Xin mời quí-khách quá bộ chiếu-cố cho.

Vạn tạ
TONG-YUNE-TAI VING-KY
49, Phố hàng Ngang, 49
HANOI
2103

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cũng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX : mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Mở thêm ! ! !

Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên bán hàng tơ lụa, nay lại *mở thêm* cả nghề may quần áo tây nữa.

Chuyên thu vừa rồi, bản-hiệu có nhận được nhiều thứ vải cao-su (imperméable) để may áo đi mưa, các thứ mũ làm toàn lièges để dùng mùa nắng này và nhiều thứ vải để may quần áo tây nữa.

Xin các ngài chiếu cố.

Nay kính
PHAN-QUẢNG-THÀNH
10, Phố hàng Đào, — Hanoi
2104



Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ trì-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghĩ ngợi, hoặc có việc gì qua sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thân thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên trì-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ-thể lấy sức mạnh hơn.

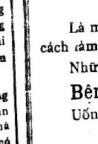
Chớ nên thường-ty. Thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế.

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ VÀ NHỮNG BỆNH ĐAU THẦN-KINH CỦA ĐÀN BÀ

Cái sức khỏe của đàn bà con gái thứ nhất là ở bộ thần kinh. Nếu sẽ mắc phải bệnh không ngủ, bệnh đật mình, bệnh xây xẩm, bệnh đau lưng, bệnh thương gân, bệnh đau ngực, bệnh buồn rầu, bệnh khó thở, bệnh đau đớn, bệnh bóc rếc, các bệnh đó thường chuyển sang bệnh đau dạ dày, như thế thì nên uống thứ thuốc *Neurinase*. Thuốc này sẽ chữa khỏi bệnh đau thần-kinh mà bệnh ấy làm cho ngày một khổ sở ở đời, nào sinh ra bệnh thương gân và các bệnh khác thuộc về thần-kinh nữa. Ở các xứ nóng mà uống thuốc *Neurinase* này thì ngủ được ngon giấc.



Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

2056



Hiệu GIU-ICH thuộc Ty Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Hải-phòng, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tàu dù các màu đặt dâu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2055

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ ích cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$28** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi



NHÀ CHẾ-TẠO
Các thứ mũ bằng NÚT CHAI (Lièges)
HAI-CHINH
74-76, Rue du Pont-en-bois, 74-76
HANOI
2057

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER
HANOI — 7, Rue des Cuirs, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

c 2096 Chủ-hiệu : NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Các mua vé thì giá 30 quan, các thì đóng lần 12 tháng mỗi tháng là mười quan. Nộp tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, cũng mình vé quyền có-bạc số vé ; cũng số thì được số tiền. Mình chỉ chịu khó đóng độc một tí, thôi bỏ nhà không ngại, cũng, mà đã được dự các cuộc rút số, lại được số vào 8 cuộc một quí vé ra, quí có sinh-sản.

Và CRÉDIT National, mỗi năm làm kỳ dự cuộc rút số là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nên gửi 30 quan cho ông chủ-nhiệm nhà :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Paradis, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán vé này theo như sắc-lệnh ngày 13 Mars 1920, các nhà mua vé được cả điều chắc chắn



NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA

HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie Lyon

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhầm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Hạp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2092

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tỉnh đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

CENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酶補

J. BLANC *(dược chế hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nói-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每時吉吝啞每吝啞沒嘶韜欧唉稍

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

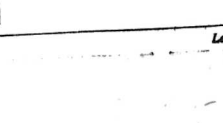
59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

歐人竹鋪門街蒲行肉河京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tôi Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, song nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.



Các thứ đồ bán Tết này thì thiệt là tinh sảo, thửa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật Cẩn-cáo
đều đãi.

HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Certifié l'insertion